

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 8.7.2022
COM(2022) 328 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**Εφαρμογή του τρίτου Προγράμματος για τη δράση της Ένωσης στον τομέα της υγείας
το 2020**

{SWD(2022) 186 final}

Πίνακας περιεχομένων

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	2
2. ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ	6
3. ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	9
<i>3.1 Προτεραιότητες</i>	<i>11</i>
<i>3.2 Εκτέλεση του επιχειρησιακού προϋπολογισμού ανά χρηματοδοτικό μηχανισμό</i>	<i>14</i>
<i>3.3 Δικαιούχοι.....</i>	<i>15</i>
4. ΚΥΡΙΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	15
5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.....	17

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει την εφαρμογή του ετήσιου προγράμματος εργασίας για το 2020 στο πλαίσιο του τρίτου προγράμματος για τη δράση της Ένωσης στον τομέα της υγείας (στο εξής: πρόγραμμα). Σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 1 του κανονισμού με τον οποίο θεσπίστηκε το πρόγραμμα¹, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να υποβάλλει έκθεση στην επιτροπή του προγράμματος σχετικά με την υλοποίηση όλων των δράσεων που χρηματοδοτήθηκαν μέσω του προγράμματος και να ενημερώνει σχετικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Η παρούσα έκθεση εκπληρώνει την τελευταία απαίτηση και περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο υλοποιήθηκε το πρόγραμμα καθώς και τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιήθηκε ο προϋπολογισμός το 2020.

Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την παρούσα έκθεση παρουσιάζει τις βασικές δράσεις που συγχρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος, του οποίου τα αποτελέσματα δημοσιοποιήθηκαν το 2020, καθώς και πίνακες στους οποίους παρουσιάζονται αναλυτικά όλες οι συγχρηματοδοτούμενες δραστηριότητες και συμβάσεις που περιλαμβάνονται στον επιχειρησιακό προϋπολογισμό του προγράμματος για το έτος 2020.

Το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας για το έτος 2020 διαρθρώθηκε γύρω από μια σειρά τομέων προτεραιότητας, αλλά αντιμετωπίζει παράλληλα τις ανισότητες στον τομέα της υγείας ως οριζόντιο ζήτημα.

Επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 στην εφαρμογή του ετήσιου προγράμματος εργασίας

Μετά την έξαρση της νόσου COVID-19 το πρώτο τρίμηνο του 2020, οι δράσεις του προγράμματος στον τομέα της υγειονομικής ασφάλειας, οι οποίες βρίσκονταν σε εξέλιξη², ενεργοποιήθηκαν σε «κατάσταση έκτακτης ανάγκης» και προσανατολίστηκαν στην καταπολέμηση της πανδημίας.

¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 282/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, σχετικά με τη θέσπιση τρίτου Προγράμματος για τη δράση της Ένωσης στον τομέα της υγείας (2014-2020) και την κατάργηση της απόφασης αριθ. 1350/2007/ΕΚ (ΕΕ L 86 της 21.3.2014, σ. 1).

² Οι δράσεις αυτές που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος για την υγεία δημιούργησαν συνέργεια με τα μέτρα έκτακτης ανάγκης για άμεση ανταπόκριση που κινητοποιήθηκαν από την ΕΕ και τα συμπλήρωσαν στο πλαίσιο συγκεκριμένων και ειδικών μέσων (όπως ο μηχανισμός πολιτικής προστασίας της Ένωσης, το μέσο στήριξης έκτακτης ανάγκης και το Ταμείο Αλληλεγγύης της ΕΕ, η συμφωνία κοινής προμήθειας για την προμήθεια ιατρικών αντιμέτρων) και άλλων προγραμμάτων (π.χ. πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία «Ορίζων 2020»).

Βασικά παραδείγματα αποτελούν η κοινή δράση «Healthy gateways»³, η οποία στήριξε τον συντονισμό μεταξύ των χωρών της ΕΕ για τη βελτίωση της ικανότητας καταπολέμησης των διασυνοριακών απειλών κατά της υγείας στα σημεία εισόδου, συμπεριλαμβανομένων των λιμένων, των αερολιμένων και των σημείων χερσαίων διελεύσεων· καθώς και η κοινή δράση για την ενίσχυση του διεθνούς υγειονομικού κανονισμού και της ετοιμότητας (SHARP⁴), η οποία πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το EVD-LabNet (Αναδυόμενες ιογενείς νόσοι – Δίκτυο εμπειρογνομόνων εργαστηρίων) του Ευρωπαϊκού Κέντρου Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων, με σκοπό τη διασφάλιση του ποιοτικού ελέγχου και της ανάπτυξης ικανοτήτων για διαγνωστικά μέσα ακριβείας όσον αφορά τη νόσο COVID-19 σε πρώιμο στάδιο της πανδημίας και κατέδειξε τη σημασία της χρήσης δικτύων εργαστηρίων ως εργαλείου ετοιμότητας και ανταπόκρισης.

Λόγω του προσανατολισμού του ανθρώπινου δυναμικού της ΓΔ SANTE σε δράσεις για την πανδημία COVID-19, μειώθηκε η στελέχωση άλλων δράσεων, όπως η γραμματεία των επιστημονικών επιτροπών, με αποτέλεσμα οι επιτροπές να εκδίδουν λιγότερες γνώμες· έξι εκδόθηκαν από την επιστημονική επιτροπή για την ασφάλεια των καταναλωτών (EEAK) και μία από την επιστημονική επιτροπή για τους υγειονομικούς, περιβαλλοντικούς και αναδυόμενους κινδύνους (SCHEER).

Λόγω των περιορισμών στις μετακινήσεις, οι δύο διασκέψεις που διοργανώθηκαν από τη γερμανική και την πορτογαλική προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ πραγματοποιήθηκαν διαδικτυακά, όπως και οι ημερίδες ενημέρωσης που διοργανώθηκαν από τον Εκτελεστικό Οργανισμό για τους Καταναλωτές, την Υγεία, τη Γεωργία και τα Τρόφιμα (Chafea) και αφορούσαν την παρουσίαση των ευκαιριών χρηματοδότησης στο πλαίσιο του προγράμματος εργασίας του 2020. Αρκετά χρονοδιαγράμματα υποβολής προτάσεων για έργα ή κοινές δράσεις χρειάστηκε να αναβληθούν λόγω του γεγονότος ότι οι υγειονομικές αρχές των κρατών μελών ήταν απασχολημένες με την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19. Ωστόσο, παρ' όλες αυτές τις

³ www.healthygateways.eu

⁴ Η κοινή δράση SHARP (www.sharpja.eu) στηρίζει τον συντονισμό μεταξύ εργαστηρίων αναφοράς της ΕΕ για την πρόληψη, τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση βιολογικών επιδημικών εξάρσεων, χημικών μολύνσεων, καθώς και περιβαλλοντικών και άγνωστων απειλών για την ανθρώπινη υγεία.

δυσκολίες, η εφαρμογή του ετήσιου προγράμματος εργασίας για το 2020 δεν επηρεάστηκε σημαντικά, και από την άποψη της απορρόφησης των κονδυλίων του προϋπολογισμού.

Στο πλαίσιο του στόχου 1 «Προαγωγή της υγείας, πρόληψη νόσων και προώθηση υποστηρικτικών περιβαλλόντων για υγιείς τρόπους ζωής», η ΕΕ χορήγησε συνολική χρηματοδότηση ύψους **11 097 241,78 EUR** για 11 μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ)⁵, μία κοινή δράση, έναν διεθνή οργανισμό, δύο άλλες δράσεις και 10 συμβάσεις παροχής υπηρεσιών. Οι 11 ΜΚΟ είχαν υποβάλει προτάσεις για ειδική σύμβαση επιχορήγησης στο πλαίσιο της συμφωνίας-πλαίσιου εταιρικής σχέσης που υπογράφηκε το 2017. Η κοινή δράση αφορά την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών όσον αφορά την εφαρμογή της οδηγίας για τα προϊόντα καπνού (2014/40/ΕΕ)⁶ και τις εκτελεστικές και κατ' εξουσιοδότηση πράξεις που σχετίζονται με τη νομοθεσία για το ηλεκτρονικό τσιγάρο.

Στο πλαίσιο του στόχου 2 «Προστασία των πολιτών της Ένωσης από σοβαρές διασυνοριακές απειλές κατά της υγείας», η ΕΕ χορήγησε συνολική χρηματοδότηση ύψους **3 933 955,42 EUR** για τέσσερα έργα τα οποία επικεντρώνονται στη βελτίωση της πρόσβασης σε εμβόλια και της αποδοχής των εμβολίων. Ένα από τα έργα, το IMMUNION (Improving IMMunisation cooperation in the European UNION — Βελτίωση της συνεργασίας στον τομέα της ανοσοποίησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση) επικεντρώνεται στην αύξηση των ποσοστών εμβολιασμού και ως εκ τούτου αποτελεί μέρος της ανταπόκρισης στη σύσταση του Συμβουλίου του 2018 σχετικά με τον εμβολιασμό, ενώ παράλληλα προσθέτει αξία στις πρωτοβουλίες της ΕΕ και τις εθνικές πρωτοβουλίες, ιδίως στον Συνασπισμό για τον Εμβολιασμό.

5 Ευρωπαϊκός Σύνδεσμος Δημόσιας Υγείας (EUPHA), Ευρωπαϊκή Συμμαχία για τη Δημόσια Υγεία, Smoke Free Partnership (Σύμπραξη για την απαλλαγή από το κάπνισμα), Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Πρόληψη του Καπνίσματος (ENSP), Υπηρεσίες Εκπαίδευσης και Πληροφόρησης για την Παχυσαρκία στην Ευρώπη - φάση 2, ίδρυμα Schools for health in Europe (Σχολεία για την υγεία στην Ευρώπη), TBEC: strengthening TB response in the WHO Europe region (ενίσχυση της αντιμετώπισης της φυματίωσης στην ευρωπαϊκή περιφέρεια του ΠΟΥ), AIDS Action Europe - Stronger together, Correlation - European Harm Reduction Network (Ευρωπαϊκό δίκτυο μείωσης της βλάβης), Alzheimer Europe, European Cancer Leagues - Collaborating for impact in cancer control (Ευρωπαϊκές αντικαρκινικές ενώσεις: Συνεργασία για τον αντίκτυπο στην καταπολέμηση του καρκίνου).

⁶ Οδηγία 2014/40/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Απριλίου 2014, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την κατασκευή, την παρουσίαση και την πώληση προϊόντων καπνού και συναφών προϊόντων και την κατάργηση της οδηγίας 2001/37/ΕΚ (ΕΕ L 127 της 29.4.2014, σ. 1).

Στο πλαίσιο του στόχου 3 «Συμβολή σε καινοτόμα, αποδοτικά και βιώσιμα συστήματα υγείας», η ΕΕ χορήγησε συνολική χρηματοδότηση ύψους **31 850 207,93 EUR** για τη στήριξη της λειτουργίας μίας ΜΚΟ (Health Action International) και για διάφορες δράσεις που προωθούν καινοτόμα, αποδοτικά και βιώσιμα συστήματα υγείας. Μία κοινή δράση αφορούσε την ανταλλαγή και την εφαρμογή βέλτιστων πρακτικών στον τομέα της ψυχικής υγείας, με ιδιαίτερη έμφαση στην πρόληψη των αυτοκτονιών και στη μεταρρύθμιση των υπηρεσιών ψυχικής υγείας. Επιπλέον, δρομολογήθηκε η κοινή δράση «Προς τον ευρωπαϊκό χώρο δεδομένων για την υγεία» (Towards the European Health Data Space — TEHDAS) προκειμένου να συμβάλει στη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χώρου δεδομένων για την υγεία⁷ — μια σημαντική εξέλιξη στην ανταλλαγή δεδομένων που αφορούν την υγεία. Χορηγήθηκε άμεση επιχορήγηση στην Ευρωπαϊκή Διεύθυνση για την Ποιότητα των Φαρμάκων και την Υγειονομική Περίθαλψη για να διευκολυνθεί το έργο της όσον αφορά τη δημιουργία εναρμονισμένων προτύπων ποιότητας και υλικού αναφοράς για ουσίες βιολογικής προέλευσης σύμφωνα με τις πρωτοβουλίες της ΕΕ για την προστασία των ζώων.

Στο πλαίσιο του στόχου 4 «Διευκόλυνση της πρόσβασης των πολιτών της Ένωσης σε καλύτερη και ασφαλέστερη υγειονομική περίθαλψη», η ΕΕ παρείχε συνολική συγχρηματοδότηση ύψους **7 710 843,21 EUR** για τη στήριξη 3 ΜΚΟ⁸ που συμβάλλουν στους στόχους της ΕΕ για την υγεία, για τη χρηματοδότηση της διάσκεψης της προεδρίας σχετικά με τη «Διαθεσιμότητα, προσβασιμότητα και οικονομική προσιτότητα φαρμάκων και ιατροτεχνολογικών προϊόντων», που διοργανώθηκε υπό την πορτογαλική προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και για τη χρηματοδότηση συμβάσεων παροχής υπηρεσιών.

Οι συνολικές δαπάνες για εγκάρσιες δραστηριότητες που σχετίζονται με όλους τους στόχους, συμπεριλαμβανομένης της κοινής δράσης για τη στήριξη των εθνικών σημείων επαφής του προγράμματος, του βραβείου υγείας της ΕΕ για το 2020, των δραστηριοτήτων επικοινωνίας, της τεχνολογίας των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) και των ειδικών αξιολογητών ανήλθαν σε **13 595 548,80 EUR**.

⁷ [EUR-Lex - 52022PC0197 - EL - EUR-Lex \(europa.eu\)](#).

⁸ Thalía: δράση κατά της θαλασσαιμίας, EURORDIS, SAVDON: Παγκόσμια Ένωση Δοτών Μυελού των Οστών.

Η Επιτροπή και ο Εκτελεστικός Οργανισμός για τους Καταναλωτές, την Υγεία, τη Γεωργία και τα Τρόφιμα (Chafea) μερίμνησαν ώστε τα αποτελέσματα του προγράμματος να λάβουν ευρεία δημοσιότητα μέσω κατάλληλων δραστηριοτήτων επικοινωνίας. Οι εν λόγω δραστηριότητες επικεντρώθηκαν στις βασικές προτεραιότητες επικοινωνίας που έχει υποδείξει η Γενική Διεύθυνση Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων της Επιτροπής (ΓΔ SANTE) — όπως για παράδειγμα ο εμβολιασμός, η COVID-19, η προώθηση υγιών τρόπων ζωής, το εργατικό δυναμικό στον τομέα της υγείας, η αξιολόγηση των τεχνολογιών υγείας και η ψηφιακή υγεία. Διοργανώθηκαν δραστηριότητες προώθησης σε συνεργασία με το δίκτυο των εθνικών σημείων επαφής⁹, συμπεριλαμβανομένων δύο ημερίδων ενημέρωσης με τη μορφή διαδικτυακών σεμιναρίων για την προώθηση των ευκαιριών χρηματοδότησης που ήταν διαθέσιμες στο πλαίσιο του ετήσιου προγράμματος εργασίας για το έτος 2020.

2. ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

Στο ετήσιο πρόγραμμα εργασίας του 2020 καλύφθηκαν εν γένει οι τέσσερις ειδικοί στόχοι του προγράμματος.

Στο πλαίσιο του στόχου 1 «Προαγωγή της υγείας, πρόληψη νόσων και προώθηση υποστηρικτικών περιβαλλόντων για υγιείς τρόπους ζωής», δρομολογήθηκε η κοινή δράση για τον έλεγχο του καπνού (στο εξής: JATC2)¹⁰ προκειμένου να διευκολυνθεί η ανταλλαγή ορθών πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών και να βελτιωθεί, συνεπώς, η εφαρμογή της οδηγίας για τα προϊόντα καπνού καθώς και των εκτελεστικών και κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που διέπουν τον κανονισμό για το ηλεκτρονικό τσιγάρο. Ένας από τους στόχους της JATC2 είναι η διασφάλιση μεγαλύτερης συνέπειας στην εφαρμογή της οδηγίας και, ως εκ τούτου, η διασφάλιση δίκαιης ενιαίας αγοράς για τα προϊόντα καπνού και τα συναφή προϊόντα, με ιδιαίτερη έμφαση στην εποπτεία της αγοράς και την επιβολή της νομοθεσίας. Η κοινή δράση θα αξιολογήσει το ισχύον νομικό πλαίσιο για τη διαφήμιση προϊόντων καπνού και τη διαφήμιση αναδυόμενων προϊόντων.

⁹ Τα εθνικά σημεία επαφής ορίζονται από τα κράτη μέλη της ΕΕ και άλλες χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα για να συνδράμουν την Επιτροπή στην προώθηση του προγράμματος και στη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων του, καθώς και πληροφοριών σχετικά με τον αντίκτυπό του.

¹⁰ Η JATC2 είναι μια 3ετής κοινή δράση με συγχρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ύψους 2,5 εκατ. EUR

Μεταξύ των πολλών ΜΚΟ που έλαβαν επιχορήγηση λειτουργίας συγκαταλέγεται ο Σύνδεσμος Ευρωπαϊκών Αντικαρκινικών Ενώσεων (ECL), μια μοναδική πλατφόρμα στην οποία συγκεντρώνονται διάφορες αντικαρκινικές ενώσεις που δραστηριοποιούνται σε περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο για την επίτευξη μιας Ευρώπης χωρίς καρκίνο. Ο ECL υποστηρίζει τις αντικαρκινικές ενώσεις στην εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου, ενώ επίσης τις ενώνει με στόχο την προώθηση της ίσης πρόσβασης των καρκινοπαθών στη θεραπεία, την υποστήριξη και την αποκατάσταση. Τέλος, ο ECL υποστηρίζει ότι ο ευρωπαϊκός οδηγός για τη βελτίωση της ποιότητας όσον αφορά τον έλεγχο του καρκίνου πρέπει να καθιερωθεί περισσότερο και να ληφθεί υπόψη στα εθνικά σχέδια για τον καρκίνο. Η ενεργή συμμετοχή του ECL στην καταπολέμηση του καρκίνου είναι πολύ σημαντική, κυρίως στην περίπτωση της φαρμακευτικής στρατηγικής της ΕΕ, για την οποία ο ECL έχει εκδώσει έγγραφο θέσης, στο οποίο διατυπώνει τις απόψεις του και ενισχύει την προτεινόμενη προσέγγιση με επίκεντρο τον ασθενή. Η συμμετοχή αυτή συνδέεται επίσης με την εφαρμογή του ευρωπαϊκού σχεδίου για την καταπολέμηση του καρκίνου.

Στο πλαίσιο του στόχου 2 «Προστασία των πολιτών της Ένωσης από σοβαρές διασυνοριακές απειλές κατά της υγείας», χρηματοδοτήθηκαν τρία έργα για την ενίσχυση του εμβολιασμού. Τα έργα RISE-Vac¹¹, ImmuHubs¹² και ActToVAx4NAM¹³ «Αυξημένη πρόσβαση στον εμβολιασμό για τους νεοαφιχθέντες μετανάστες» έχουν ως στόχο την αύξηση της πρόσβασης στον εμβολιασμό για μειονεκτούσες και απομονωμένες ομάδες, καθώς και για ομάδες των οποίων η προσέγγιση παρουσιάζει δυσκολίες και για νεοαφιχθέντες μετανάστες (με βάση μια διά βίου προσέγγιση). Ειδικότερα, το έργο ActToVAx4Nam απευθύνεται αποκλειστικά σε νεοαφιχθέντες μετανάστες — σε χώρες πρώτης γραμμής, διέλευσης και προορισμού— και έχει ως στόχο να διασφαλίσει τη δίκαιη πρόσβαση στον εμβολιασμό.

Στο πλαίσιο του στόχου 3 «Συμβολή σε καινοτόμα, αποδοτικά και βιώσιμα συστήματα υγείας», ο Chafea δρομολόγησε την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών¹⁴ για την παροχή κοινών εργασιών αξιολόγησης των τεχνολογιών υγείας (στο εξής: ATY) προκειμένου να στηρίξει τη συνεχιζόμενη συνεργασία της ΕΕ όσον αφορά την ATY. Η υπηρεσία αυτή θα αντιμετωπίσει τα

¹¹ Διάρκεια: 3 έτη, συγχρηματοδότηση από την ΕΕ: 951 120 EUR.

¹² Διάρκεια: 3 έτη, συγχρηματοδότηση από την ΕΕ: 989 104 EUR.

¹³ Διάρκεια: 3 έτη, συγχρηματοδότηση από την ΕΕ: 994 393 EUR.

¹⁴ Για ποσό ύψους 3 εκατ. EUR και για διάρκεια 3 ετών.

υφιστάμενα μεθοδολογικά ζητήματα προκειμένου να προωθήσει τις κοινές εργασίες για την ΑΤΥ, υποστηρίζοντας παράλληλα και τη συνεργασία της ΕΕ όσον αφορά την ΑΤΥ μετά το τέλος της κοινής δράσης EUnetHTA. Ως εκ τούτου, θα συμβάλει σημαντικά στην ανάπτυξη νέου νομικού πλαισίου για την ΑΤΥ. Δεδομένου ότι ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/2282¹⁵ σχετικά με την ΑΤΥ άρχισε να ισχύει τον Ιανουάριο του 2022 και θα τεθεί σε εφαρμογή τον Ιανουάριο του 2025, η εν λόγω σύμβαση παροχής υπηρεσιών αναμένεται να στηρίζει ενεργά την εφαρμογή του νέου κανονισμού η οποία βρίσκεται επί του παρόντος στο προπαρασκευαστικό της στάδιο.

Ειδικότερα, η σύμβαση παροχής υπηρεσιών θα έχει ως αποτέλεσμα:

- την περαιτέρω ανάπτυξη της μεθοδολογίας ΑΤΥ που θα εφαρμόζεται κατά τη διεξαγωγή κοινών κλινικών αξιολογήσεων (στο εξής: ΚΚΑ) και κοινών επιστημονικών διαβουλεύσεων (στο εξής: ΚΕΔ). Θα αφορά τους τομείς όπου οι απόψεις εξακολουθούν να αποκλίνουν, με σκοπό την περαιτέρω ανάπτυξη της μεθοδολογίας για κοινές εργασίες, καθώς και τη διευκόλυνση της επίτευξης κοινής προσέγγισης κατά τη διεξαγωγή ΚΚΑ και ΚΕΔ·
- την ολοκλήρωση οκτώ παράλληλων ΚΕΔ για φάρμακα ή τουλάχιστον έξι ΚΕΔ, καθιστώντας δυνατή τη συνέχιση ενός από τα πλέον επιτυχημένα προϊόντα της κοινής δράσης EUnetHTA·
- την ολοκλήρωση δύο ΚΚΑ για φάρμακα και τεσσάρων κοινών κλινικών αξιολογήσεων/συνεργατικών αξιολογήσεων (στο εξής: ΚΚΑ/ΣΑ) για ιατροτεχνολογικά προϊόντα, εάν είναι δυνατόν, αλλά σε κάθε περίπτωση τουλάχιστον μίας ΚΚΑ για φάρμακα και δύο ΚΚΑ/ΣΑ για ιατροτεχνολογικά προϊόντα·
- τον συντονισμό των προαναφερόμενων κοινών δράσεων, συμπεριλαμβανομένης της αλληλεπίδρασης με τους εκπροσώπους των ενδιαφερόμενων μερών (ασθενείς, επαγγελματίες του τομέα της υγείας, βιομηχανία), την ακαδημαϊκή κοινότητα, τους σχετικούς ενωσιακούς και διεθνείς οργανισμούς και τις πρωτοβουλίες ΑΤΥ.

Στο πλαίσιο του στόχου 4 «Διευκόλυνση της πρόσβασης των πολιτών της Ένωσης σε καλύτερη και ασφαλέστερη υγειονομική περίθαλψη», δρομολογήθηκε η εκπόνηση μελέτης για την υποστήριξη της εκτίμησης των επιπτώσεων όσον αφορά τις αναθεωρήσεις της οδηγίας

¹⁵ [EUR-Lex - 32021R2282 - EL - EUR-Lex \(europa.eu\)](#).

2002/98/EK για την ασφάλεια και την ποιότητα ανθρώπινου αίματος και συστατικών του αίματος και της οδηγίας 2004/23/EK για την ασφάλεια και την ποιότητα ανθρώπινων ιστών και κυττάρων, καθώς επίσης και των εκτελεστικών πράξεων των δύο αυτών οδηγιών. Η διάρκεια της σύμβασης ήταν εννέα μήνες και βοήθησε την Επιτροπή να προετοιμάσει εκτίμηση των επιπτώσεων για να υποστηρίξει την πρότασή της για τροποποίηση της ισχύουσας νομοθεσίας της ΕΕ σχετικά με το αίμα, τους ιστούς και τα κύτταρα.

Οι ειδικοί στόχοι είναι οι εξής:

- περιγραφή της αρχικής κατάστασης, σύνοψη των βασικών στοιχείων της αξιολόγησης και συμπλήρωση του ορισμού του προβλήματος με τη συλλογή και την ανάλυση αποδεικτικών στοιχείων όσον αφορά τις επιπτώσεις και άλλες πτυχές των οριακών τεχνολογιών/θεραπειών μαζί με τα διδάγματα που αντλήθηκαν από την πανδημία COVID-19.
- υπολογισμός των πιθανών σημαντικών οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων καθεμίας από τις επιλογές πολιτικής.
- ανάλυση και σύγκριση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της συνέπειας των επιλογών πολιτικής.

3. ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Ο συνολικός προϋπολογισμός του προγράμματος ανήλθε σε 449 000 000 EUR. Στο ποσό αυτό περιλαμβάνονταν 30 600 000 EUR για τις λειτουργικές δαπάνες του Chafea, ο οποίος συνέδραμε την Επιτροπή στην εφαρμογή του προγράμματος. Ο Chafea παρείχε στην Επιτροπή τεχνική, επιστημονική και διοικητική συνδρομή κατά την εφαρμογή του προγράμματος και των προηγούμενων προγραμμάτων, από το 2005¹⁶.

¹⁶Απόφαση 2004/858/EK της Επιτροπής, της 15ης Δεκεμβρίου 2004, για την ίδρυση εκτελεστικού οργανισμού υπό την ονομασία «Εκτελεστικός Οργανισμός για το Πρόγραμμα Δημόσιας Υγείας» με σκοπό τη διαχείριση της κοινοτικής δράσης στον τομέα της δημόσιας υγείας — κατ' εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 58/2003 του Συμβουλίου (ΕΕ L 369 της 16.12.2004, σ. 73), όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 2008/544/EK της Επιτροπής, της 20ής Ιουνίου 2008, για την τροποποίηση της απόφασης 2004/858/EK με σκοπό τη μετατροπή του «Εκτελεστικού Οργανισμού για το Πρόγραμμα Δημόσιας Υγείας» σε «Εκτελεστικό Οργανισμό για την Υγεία και τους Καταναλωτές» (ΕΕ L 173 της 3.7.2008, σ. 27). Τον Δεκέμβριο του 2014 ο Εκτελεστικός Οργανισμός για την Υγεία και τους Καταναλωτές (EAHC) αντικαταστάθηκε από τον Εκτελεστικό Οργανισμό για τους Καταναλωτές, την Υγεία,

Ο Chafea διοργανώνει ετησίως προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, συντονίζει την αξιολόγηση των προτάσεων που υποβάλλονται και διαπραγματεύεται, υπογράφει και διαχειρίζεται συμφωνίες επιχορήγησης, ενώ δημοσιοποιεί επίσης τα αποτελέσματα των δράσεων. Είναι επίσης υπεύθυνος για τις περισσότερες διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων.

Ο προϋπολογισμός του ετήσιου προγράμματος εργασίας για το έτος 2020 ήταν 71 556 963 EUR.

Το ποσό αυτό μπορεί να αναλυθεί ως εξής:

- επιχειρησιακές δαπάνες χρηματοδοτούμενες από την ΕΕ: 63 624 000 EUR — που αντιστοιχούν στη γραμμή προϋπολογισμού 17 03 01 «Ενθάρρυνση της καινοτομίας στην υγεία, αύξηση της βιωσιμότητας των συστημάτων υγείας και προστασία των πολιτών της Ένωσης από σοβαρές διασυννοριακές απειλές κατά της υγείας»·
- επιχειρησιακές δαπάνες χρηματοδοτούμενες από χώρες της ΕΖΕΣ/του ΕΟΧ¹⁷ και άλλες τρίτες χώρες¹⁸ που συμμετέχουν στο πρόγραμμα: 1 882 963 EUR·
- διοικητικές δαπάνες: 1 500 000 EUR — που αντιστοιχούν στη γραμμή προϋπολογισμού 17 01 04 02·
- λειτουργικές δαπάνες του Chafea: 4 550 000 EUR — που αντιστοιχούν στη γραμμή προϋπολογισμού 17 01 06 02.

Ο συνολικός προϋπολογισμός για τις επιχειρησιακές δαπάνες ανήλθε σε **65 506 963 EUR**. Η ΓΔ SANTE και ο Chafea δέσμευσαν από κοινού συνολικό ποσό ύψους **68 187 797,40 EUR** στο πλαίσιο του ετήσιου προγράμματος εργασίας για το έτος 2020 (105 % του προϋπολογισμού για τις επιχειρησιακές δαπάνες). Ο Chafea δέσμευσε ποσό ύψους **40 430 042,00 EUR** και η ΓΔ SANTE δέσμευσε ποσό ύψους **27 657 755,14 EUR** — για την κάλυψη μέρους των δεσμεύσεων για δημόσιες συμβάσεις και άλλες δράσεις.

Η διαφορά των **2 680 834,14 EUR** μεταξύ του ψηφισθέντος επιχειρησιακού προϋπολογισμού και του ποσού του προϋπολογισμού που τελικά δεσμεύτηκε οφείλεται σε εσωτερικές μεταφορές οι οποίες πραγματοποιήθηκαν κατά τη συγκεντρωτική μεταφορά υπολοίπων που προέκυψε από την πανδημία COVID-19.

τη Γεωργία και τα Τρόφιμα (Chafea) σύμφωνα με την εκτελεστική απόφαση 2014/927/ΕΕ της Επιτροπής, της 17ης Δεκεμβρίου 2014, για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης 2013/770/ΕΕ με σκοπό τη μετατροπή του «Εκτελεστικού Οργανισμού για τους Καταναλωτές, την Υγεία και τα Τρόφιμα» σε «Εκτελεστικό Οργανισμό για τους Καταναλωτές, την Υγεία, τη Γεωργία και τα Τρόφιμα» (ΕΕ L 363 της 18.12.2014, σ. 183).

¹⁷ Νορβηγία και Ισλανδία.

¹⁸ Σερβία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη και Μολδαβία.

3.1 Προτεραιότητες

Το 2020 το συνολικό ποσό που δεσμεύτηκε για επιχειρησιακές δαπάνες, ύψους **68 187 797,14 EUR** κατανεμήθηκε στους ακόλουθους τέσσερις ειδικούς στόχους του προγράμματος:

1. **προαγωγή της υγείας — 11 097 241,78 EUR (16 %** του συνολικού επιχειρησιακού προϋπολογισμού) για προαγωγή της υγείας, πρόληψη των νόσων και προώθηση υποστηρικτικών περιβαλλόντων για υγιείς τρόπους ζωής, λαμβανομένης υπόψη της αρχής «η υγεία σε όλες τις πολιτικές»
2. **απειλές κατά της υγείας — 3 933 955,42 EUR (6 %** του συνολικού επιχειρησιακού προϋπολογισμού) για την προστασία των πολιτών της ΕΕ από σοβαρές διασυνοριακές απειλές κατά της υγείας
3. **συστήματα υγείας — 31 850 207,93 EUR (47 %** του συνολικού επιχειρησιακού προϋπολογισμού) για την προώθηση καινοτόμων, αποδοτικών και βιώσιμων συστημάτων υγείας
4. **καλύτερη και ασφαλέστερη υγειονομική περίθαλψη — 7 710 843,21 EUR (11 %** του συνολικού επιχειρησιακού προϋπολογισμού) για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των πολιτών της ΕΕ σε καλύτερη και ασφαλέστερη υγειονομική περίθαλψη.

Επιπλέον, **οι οριζόντιες δραστηριότητες** (τεχνολογία των πληροφοριών, επικοινωνία, αποζημίωση ειδικών αξιολογητών) και άλλες δραστηριότητες (π.χ. επιστημονικές επιτροπές, επιτροπή εμπειρογνομόνων και άλλες δραστηριότητες της ομάδας εμπειρογνομόνων, μελέτες για την παροχή συνδρομής στην ανάπτυξη πολιτικών για την υγεία), ανήλθαν σε **13 595 248,80 EUR (20 %** του επιχειρησιακού προϋπολογισμού).

Στο διάγραμμα 1 που ακολουθεί παρουσιάζεται η κατανομή του προϋπολογισμού μεταξύ των διαφόρων στόχων.

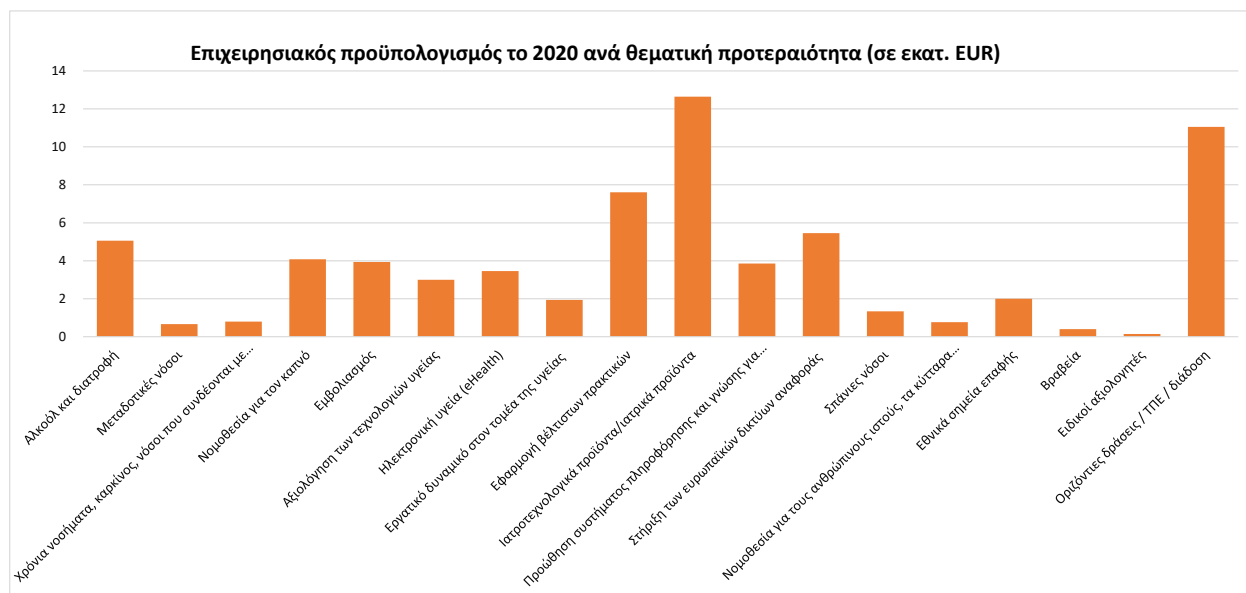
Διάγραμμα 1: Επιχειρησιακός προϋπολογισμός το 2020 ανά στόχο του προγράμματος

Επιχειρησιακός προϋπολογισμός το 2020 ανά στόχο του
τρίτου προγράμματος για την υγεία

Όσον αφορά το ποσό του προϋπολογισμού που διατέθηκε για κάθε θεματική προτεραιότητα του προγράμματος το έτος 2020, από το διάγραμμα 2 που ακολουθεί προκύπτει ότι στις δραστηριότητες στο πλαίσιο της θεματικής προτεραιότητας 3 —για τη συμβολή σε καινοτόμα, αποδοτικά και βιώσιμα συστήματα υγείας— κατανεμήθηκε το μεγαλύτερο μερίδιο του προϋπολογισμού, ακολουθούμενες από τις οριζόντιες ή εγκάρσιες δραστηριότητες και τις πρωτοβουλίες για την προαγωγή της υγείας και τον εμβολιασμό.

Διάγραμμα 2: Επιχειρησιακός προϋπολογισμός το 2020 ανά θεματική προτεραιότητα (σε εκατ. EUR)

Το πρόγραμμα εφαρμόστηκε με ευρύ φάσμα χρηματοδοτικών μέσων. Σε αυτά περιλαμβάνονται τα εξής:

- επιχορηγήσεις έργων,
- επιχορηγήσεις λειτουργίας για τη στήριξη ΜΚΟ,
- δράσεις που συγχρηματοδοτούνται από τις αρχές των κρατών μελών (κοινές δράσεις),
- συμφωνίες άμεσης επιχορήγησης με διεθνείς οργανισμούς,
- δημόσιες συμβάσεις,
- λοιπές δράσεις, όπως υποστήριξη επιστημονικών επιτροπών, διοικητικές συμφωνίες με το Κοινό Κέντρο Ερευνών και την Eurostat, και επιχορηγήσεις για διασκέψεις που διοργανώθηκαν από τις προεδρίες του Συμβουλίου.

Χρησιμοποιήθηκαν ανταγωνιστικές προσκλήσεις για την επιλογή των δράσεων προς χρηματοδότηση, για παράδειγμα για έργα και δημόσιες συμβάσεις. Οι κοινές δράσεις, οι επιχορηγήσεις σε διεθνείς οργανισμούς και οι διασκέψεις που διοργανώθηκαν από τις προεδρίες του Συμβουλίου της ΕΕ αποτελούν συμφωνίες άμεσης επιχορήγησης διότι υπάρχει μονοπωλιακό καθεστώς (de jure ή de facto), το οποίο σημαίνει ότι υπάρχει μόνο ένας πιθανός πάροχος υπηρεσιών.

Εξωτερικοί αξιολογητές (κοινές δράσεις) και υπάλληλοι της ΓΔ SANTE και του Chafea αξιολογούν τις προτάσεις προκειμένου να διασφαλίσουν την ποιότητα αυτών των συγχρηματοδοτούμενων δράσεων.

Ο διοικητικός προϋπολογισμός αφορά δαπάνες σχετικά με στοιχεία όπως μελέτες, συνεδριάσεις εμπειρογνομόνων και επικοινωνία, καθώς και την τεχνική και διοικητική συνδρομή για τα συστήματα ΤΠ.

3.2 Εκτέλεση του επιχειρησιακού προϋπολογισμού ανά χρηματοδοτικό μηχανισμό

Είδος χρηματοδοτικού μηχανισμού	Εκτέλεση (EUR)	Μερίδιο του μηχανισμού στο σύνολο του προϋπολογισμού που εκτελέστηκε (%)
1. Επιχορηγήσεις στο πλαίσιο προσκλήσεων υποβολής προτάσεων:		
1.1 Επιχορηγήσεις έργων / HP-PJ	7 452 705,51	11,30 %
1.2 Επιχορηγήσεις λειτουργίας / ειδικές συμβάσεις επιχορήγησης	5 852 209,00	8,90 %
1.3 Επιχορηγήσεις για κοινές δράσεις	12 408 994,17	18,90 %
1.4. Επιχορηγήσεις διασκέψεων στα κράτη μέλη που ασκούν την προεδρία της ΕΕ	162 984,92	0,24 %
1.5 Συμφωνίες άμεσης επιχορήγησης με διεθνείς οργανισμούς	5 730 000,00	8,74 %
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ	31 606 893,60	48 %
2. Δημόσιες συμβάσεις (συμβάσεις παροχής υπηρεσιών, βραβεία και οριζόντιες δράσεις)	26 708 292,21	40 %
<i>Διαχείριση από τον Chafea</i>	8 273 148,40	13 %
<i>Διαχείριση από τη ΓΔ SANTE</i>	18 435 143,81	27 %
4. Άλλες δράσεις	9 872 611,33	10,90 %
<i>Διαχείριση από τον Chafea</i>	650 000,00	0,90 %
<i>Διαχείριση από τη ΓΔ SANTE</i>	9 222 611,33	10 %
5. Προϋπολογισμός που εκτελέστηκε στο πλαίσιο του ετήσιου προγράμματος εργασίας του 2020	68 187 797,14	105 %
<i>Διαχείριση από τον Chafea</i>	40 530 042,00	62 %
<i>Διαχείριση από τη ΓΔ SANTE</i>	27 657 755,14	37,47 %

Σύνολο διαθέσιμου προϋπολογισμού στο πλαίσιο του ετήσιου προγράμματος εργασίας του 2020	65 506 963,00	100,00 %
Πρόσθετες πιστώσεις	— 2 680 834,14	5 %
<i>Από τον Chafea</i>	—	
<i>Από τη ΓΔ SANTE</i>	2 680 834,14	
<i>Σύνολο με μεταφερόμενες πιστώσεις</i>		68 187 797,14

3.3 Δικαιούχοι

Το 2020 ο Chafea και η ΓΔ SANTE υπέγραψαν περισσότερες από 80¹⁹ επιχορηγήσεις και συμβάσεις με δικαιούχους και παρόχους υπηρεσιών: κυβερνητικούς οργανισμούς, πανεπιστημιακά ιδρύματα, ΜΚΟ, ιδιωτικές εταιρείες και μεμονωμένους εμπειρογνώμονες²⁰. Μεταξύ των δικαιούχων περιλαμβάνονται διεθνείς οργανισμοί και υπηρεσίες της ΕΕ. Περίπου 286 δικαιούχοι και οικονομικοί φορείς έλαβαν χρηματοδότηση από την ΕΕ. Μεταξύ αυτών, οι δύο κυριότερες κατηγορίες ήταν ιδιωτικές εταιρείες (για δημόσιες συμβάσεις και άλλες δράσεις) και κυβερνητικοί οργανισμοί (για κοινές δράσεις και για έργα).

4. ΚΥΡΙΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Το 2020 ο Chafea διοργάνωσε δραστηριότητες επικοινωνίας για την ενίσχυση της προβολής των αποτελεσμάτων και των επιτυχιών που επιτεύχθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος, την προώθηση των ειδικών επικοινωνιακών προτεραιοτήτων της ΓΔ SANTE και την ενίσχυση των προσπάθειών προσέγγισης δυνητικών δικαιούχων του προγράμματος. Εκτενείς πληροφορίες σχετικά με τις δραστηριότητες αυτές περιλαμβάνονται στην έκθεση δραστηριοτήτων του Chafea για το έτος 2020 στο πλαίσιο του προγράμματος²¹.

¹⁹Κοινές δράσεις (4), επιχορηγήσεις έργων (10), επιχορηγήσεις λειτουργίας / ειδικές συμβάσεις επιχορήγησης (15), συμφωνία άμεσης επιχορήγησης (4), βραβεία (3), διασκέψεις προεδρίας (2), προσκλήσεις υποβολής προσφορών (37) και άλλες δράσεις (10).

²⁰Στον εν λόγω αριθμό δεν περιλαμβάνονται οι συμβάσεις με μεμονωμένους εμπειρογνώμονες που συμμετέχουν σε επιστημονικές επιτροπές, με αξιολογητές προσκλήσεων υποβολής προτάσεων κ.λπ.

²¹ [annual-activity-report-2020-chafea_en.pdf \(europa.eu\)](#) ή [Ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων για το 2020 — Εκτελεστικός Οργανισμός για τους Καταναλωτές, την Υγεία, τη Γεωργία και τα Τρόφιμα | Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\)](#).

Τα διαδικτυακά σεμινάρια ενημέρωσης που πραγματοποιήθηκαν στις 4 και 5 Μαρτίου 2020 αποτέλεσαν τις κύριες εκδηλώσεις του έτους, με περισσότερους από 350 συμμετέχοντες. Στα διαδικτυακά σεμινάρια επισημάνθηκαν οι επιτυχίες του προγράμματος και παρουσιάστηκαν οι ευκαιρίες χρηματοδότησης της ΕΕ για την υγεία, στο πλαίσιο του ετήσιου προγράμματος εργασίας για το έτος 2020 (για παράδειγμα, προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για έργα, κοινές δράσεις και προσκλήσεις υποβολής προσφορών).

Επιπλέον, σε συνεργασία με τα εθνικά σημεία επαφής του προγράμματος, ο Chafea διοργάνωσε δύο ημερίδες ενημέρωσης στην Ιταλία και τη Σουηδία με περισσότερους από 100 συμμετέχοντες σε θέματα που σχετίζονται με τις εθνικές προτεραιότητες πολιτικής. Επίσης, 60 άτομα συμμετείχαν σε διαδικτυακή ημερίδα ενημέρωσης σχετικά με τις κοινές δράσεις, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 8 Ιουνίου 2020.

Οι δύο επόμενες εκδηλώσεις κατέστησαν δυνατή την περαιτέρω επικοινωνία σχετικά με την εφαρμογή και τα αποτελέσματα του προγράμματος:

- Ευρωπαϊκό συνέδριο για τη δημόσια υγεία 2020, 20-23 Νοεμβρίου 2020, διαδικτυακή εκδήλωση με δύο συνεδρίες και εικονικό περίπτερο.
- 16^ο Παγκόσμιο συνέδριο για τη δημόσια υγεία 2020, 12-17 Οκτωβρίου 2020, διαδικτυακή εκδήλωση με δύο συνεδρίες και εικονικό περίπτερο.

Οι διαδικτυακές δραστηριότητες επικοινωνίας το 2020 υπερέβησαν τον προκαθορισμένο στόχο (150 ειδήσεις ετησίως). Περισσότερες από 220 ειδήσεις στον ιστότοπο του Chafea περιλάμβαναν συνδέσμους προς την προώθηση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, διαδικτυακά σεμινάρια σχετικά με τις ευκαιρίες χρηματοδότησης, οδηγίες επικοινωνίας για τους δικαιούχους και αναβάθμιση των λειτουργιών τηλεφόρτωσης της βάσης δεδομένων. Επιπλέον, η προσθήκη συνδέσμων προς τον ιστότοπο της ΓΔ SANTE και το ενημερωτικό δελτίο «Υγεία-ΕΕ» βελτίωσε την επικοινωνία των μέτρων που έλαβε η Επιτροπή για την καταπολέμηση της πανδημίας COVID-19.

Ο Chafea εκπόνησε πλήθος ηλεκτρονικών δημοσιεύσεων, οι οποίες είναι διαθέσιμες για το κοινό στον ιστότοπο του οργανισμού και στον ιστότοπο του βιβλιοπωλείου της ΕΕ και μπορούν να εκτυπωθούν κατόπιν αιτήματος. Στις δημοσιεύσεις αυτές περιλαμβάνονται τρία ενημερωτικά

φυλλάδια σχετικά με τον καρκίνο²², την ολοκληρωμένη περίθαλψη²³ και τις ουσίες ανθρώπινης προέλευσης (SoHO)²⁴. Είναι διαθέσιμες και στις 23 επίσημες γλώσσες της ΕΕ.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Παρόλο που μέρος των δραστηριοτήτων και των πόρων του προγράμματος ανακατευθύνθηκαν και διοχετεύτηκαν για την καταπολέμηση της πανδημίας COVID-19, το πρόγραμμα συνέχισε την υλοποίηση των δράσεών του στο πλαίσιο του προγράμματος με σκοπό την ενίσχυση και περαιτέρω edραίωση βασικών επιτευγμάτων καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου εφαρμογής 2014-2020. Υπό έκτακτες συνθήκες λόγω της έξαρσης της νόσου COVID-19, το πρόγραμμα σημείωσε καλές επιδόσεις και εφαρμόστηκε αποτελεσματικά το 2020, συμβάλλοντας ως εκ τούτου στην καλύτερη προστασία της υγείας μέσω των πολιτικών και των δραστηριοτήτων του, σύμφωνα με το άρθρο 168 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

²² [Καρκίνος — Υπηρεσία Εκδόσεων της ΕΕ \(europa.eu\)](#).

²³ [Ολοκληρωμένη περίθαλψη — Υπηρεσία Εκδόσεων της ΕΕ \(europa.eu\)](#).

²⁴ [Ουσίες ανθρώπινης προέλευσης \(SoHO\) — Υπηρεσία Εκδόσεων της ΕΕ \(europa.eu\)](#).